

Bruxelles, 8. srpnja 2025.
(OR. en)

11343/25

PI 147

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	7. srpnja 2025.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2025) 364 final
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU Izvješće o primjeni Direktive 2011/77/EU o izmjeni Direktive 2006/116/EZ o trajanju zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 364 final.

Priloženo: COM(2025) 364 final

Bruxelles, 7.7.2025.
COM(2025) 364 final

**IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I EUROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU**

**Izvješće o primjeni Direktive 2011/77/EU o izmjeni Direktive 2006/116/EZ o trajanju
zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava**

Sadržaj

I.	UVOD	2
II.	KONTEKST.....	3
1.	Pravni kontekst.....	3
2.	Procjena moguće potrebe za produljenjem trajanja zaštite prava umjetnika izvođača i proizvođača u audiovizualnom sektoru.....	5
III.	PRENOŠENJE I PROVEDBA DIREKTIVE U DRŽAVAMA ČLANICAMA	6
IV.	OPĆI UČINAK PRODULJENJA TRAJANJA ZAŠTITE UVEDENOG DIREKTIVOM O TRAJANJU ZAŠTITE IZ 2011.....	7
V.	POPRAVNE MJERE.....	9
1.	Klauzula „iskoristi ili izgubi”	10
3.	Odredba o „ponovnom početku”	13
4.	Pravo na ponovno pregovaranje.....	14
VI.	ZAKLJUČAK	14

I. Uvod

Direktiva 2011/77/EU („Direktiva o trajanju zaštite iz 2011.” ili „Direktiva”) o izmjeni Direktive 2006/116/EZ o trajanju zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava donesena je 2011. kako bi se poboljšala zaštita glazbenih umjetnika i proizvođača fonograma te socijalna situacija umjetnika izvođača. U skladu s tom direktivom trajanje zaštite prava umjetnika izvođača i proizvođača fonograma od prvog zakonitog izdanja ili priopćenja javnosti produljeno je za 20 godina, a uveden je i niz popratnih mjera kako bi se pregovarački položaj umjetnika izvođača u ugovornim odnosima s proizvođačima fonograma ponovno doveo u ravnotežu.

U skladu s člankom 3. stavkom 1. Direktive o trajanju zaštite iz 2011. Komisija je do 1. studenog 2016. trebala podnijeti izvješće o procjeni njezine primjene s obzirom na razvoj digitalnog tržišta, kojem je prema potrebi trebala priložiti prijedlog za daljnju izmjenu Direktive 2006/116/EZ. Izvješće iz članka 3. stavka 2. Direktive, koje se odnosi na procjenu moguće potrebe za produljenjem trajanja zaštite prava umjetnika izvođača i proizvođača u audiovizualnom sektoru, objavljeno je 2020.

Kašnjenje s objavom ovog izvješća povezano je s najnovijim izmjenama zakonodavstva EU-a o autorskim pravima i potrebom da se u obzir uzmu nova pravila o naknadama za autore i umjetnike izvođače uvedena Direktivom o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu¹, koja je donesena 2019. Ta direktiva sadržava odredbe² namijenjene daljnjem poboljšanju ugovornog položaja umjetnika izvođača, koje su države članice provele u posljednjih nekoliko godina. Službe Komisije smatrale su da je u okviru ocjene Direktive o trajanju zaštite iz 2011. važno uzeti u obzir te nove odredbe zajedno s tržišnim i tehnološkim kretanjima na digitalnom tržištu glazbe.

Ovo izvješće najvećim se dijelom temelji na informacijama prikupljenima ciljanom studijom (dalje u tekstu „studija”)³, koja se objavljuje zajedno s njim. U okviru te studije povratne informacije relevantnih dionika iz glazbenog sektora (u prvom redu umjetnici izvođači, proizvođači fonograma i organizacije za kolektivno ostvarivanje prava⁴, ali i

¹ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu, COM(2016) 593 final.

² Poglavlje 3. Direktive (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom pravu i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ.

³ [Ciljana studija o primjeni Direktive 2011/77/EU o trajanju zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava](#). Podaci za potrebe studije (analiza dokumentacije, anketa, intervjui) prikupljeni su krajem 2021. i početkom 2022.

⁴ U skladu s člankom 3. točkom (a) Direktive 2014/26/EU „organizacija za kolektivno ostvarivanje prava” znači svaka organizacija koja je u skladu sa zakonom ili prijenosom prava, odobrenjem ili drugim ugovornim sporazumom ovlaštena za upravljanje autorskim ili srodnim pravima u ime više od jednog nositelja prava u zajedničku korist tih nositelja prava kao svojom jedinom ili glavnim svrhom i koja ispunjava jedan ili oba sljedeća kriterija: (i) u vlasništvu je svojih članova ili pod njihovim nadzorom; (ii) ustrojena je na neprofitnoj osnovi”.

izdavačke kuće u javnoj domeni, pružatelji internetskih usluga, distributeri i organizacije za radiofuziju) prikupljene su internetskom anketom, koja je dopunjena nizom intervjua. Analizom dokumentacije za potrebe studije obuhvaćene su sve države članice, a terenskim istraživanjem njih 18.

Osim toga, službe Komisije nastojale su dokaze prikupljene u studiji dopuniti drugim dostupnim izvorima, posebno informacijama prikupljenima u okviru kontakata s dionicima i dostupnim informacijama o provedbi Direktive o trajanju zaštite iz 2011. U tom je kontekstu kao izvor dokaza poslužila i studija iz 2018. koju je naručio Odbor JURI Europskog parlamenta („studija EP-a”)⁵, u kojoj su razmotreni tadašnje stanje u provedbi Direktive o trajanju zaštite iz 2011. u nekoliko država članica i neki potencijalni dugoročni učinci.

II. KONTEKST

1. Pravni kontekst

Djela i drugi predmeti zaštite zaštićeni su autorskim pravom u ograničenom razdoblju. „Trajanje zaštite” autorskog prava i srodnih prava je razdoblje u kojem su djela nositelja prava zaštićena autorskim pravom, a drugi predmeti zaštite srodnim pravima⁶. Nakon isteka tog razdoblja djelo ili predmet zaštite ulazi u javnu domenu.

Na međunarodnoj razini Bernskom konvencijom⁷ uvedeno je minimalno trajanje zaštite prava autora, koje je Rimskom konvencijom potom prošireno na umjetnike izvođače, proizvođače fonograma i organizacije za radiodifuziju⁸. U skladu s Ugovorom o autorskom pravu Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo iz 1996. („WCT”) na njih se primjenjuje isto razdoblje zaštite kao i ono utvrđeno Bernskom konvencijom za autore⁹. Ugovorom o izvedbama i fonogramima Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo

Organizacije za kolektivno ostvarivanje prava relevantni su dionici lanca vrijednosti snimljene glazbe u kontekstu produljenja zaštite jer doprinose posebnim aspektima praktične provedbe Direktive o trajanju zaštite iz 2011. kad u ime umjetnika izvođača i proizvođača fonograma prikupljaju i raspodjeljuju prihode na koje oni imaju pravo. Ti se prihodi mogu temeljiti na korištenju isključivih prava ili prava na naknadu. Umjetnici izvođači obično prenose svoja isključiva prava na proizvođače fonograma, a organizacije za kolektivno ostvarivanje prava najčešće upravljaju pravima na naknadu umjetnika izvođača.

⁵ [Provedba Direktive 2011/77/EU: trajanje zaštite autorskog prava](#).

⁶ Pojam „autorsko pravo” odnosi se na ekonomska i moralna prava autora djela, a „srodna prava” su ekonomska i moralna prava umjetnika izvođača, proizvođača i organizacija za radiofuziju u odnosu na konkretan predmet zaštite. Srodna prava često se dodjeljuju kako bi se potaknula ulaganja i nisu uvjetovana „originalnošću” ili „kreativnošću”. Moralna prava nisu usklađena na temelju zakonodavstva EU-a o autorskom pravu.

⁷ Člankom 7. Bernske konvencije za zaštitu književnih i umjetničkih djela propisano je razdoblje trajanja zaštite od 50 godina nakon godine smrti autora.

⁸ Člankom 14. Rimske konvencije za zaštitu umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju propisano je razdoblje zaštite od 20 godina nakon godine fiksacije, izvedbe ili emitiranja.

⁹ Članak 1. WCT-a.

iz 1996. („WPPT”) trajanje zaštite za umjetnike izvođače utvrđeno je na 50 godina, počevši od kraja godine relevantne fiksacije ili izdanja¹⁰.

Trajanje zaštite autora i nositelja srodnih prava u EU-u prvi je put usklađeno Direktivom Vijeća 93/98/EEZ¹¹, a zatim i Direktivom 2006/116/EZ¹². Trajanje zaštite svih srodnih prava¹³ usklađeno je na 50 godina od relevantne izvedbe ili fiksacije, zakonitog izdanja, zakonitog priopćavanja javnosti ili emitiranja¹⁴.

Direktiva o trajanju zaštite iz 2011., kojom je izmijenjena Direktiva 2006/116/EZ, donesena je 27. rujna 2011., a države članice morale su je prenijeti do 1. studenog 2013.¹⁵

Tom je direktivom trajanje zaštite umjetnika izvođača i proizvođača fonograma povezano s fiksacijom glazbenih izvedbi i fonograma produljeno s 50 na 70 godina od prvog zakonitog izdanja snimke ili njezina priopćavanja javnosti. To se produljenje primjenjuje na isključiva prava i prava na naknadu, koja su proizvođačima fonograma i umjetnicima izvođačima dodijeljena direktivama 2001/29/EZ¹⁶, 93/83/EEZ¹⁷ i 2006/115/EZ¹⁸, kao i na pravednu naknadu na temelju određenih iznimaka predviđenih zakonodavstvom EU-a o autorskom pravu.

Nadalje, Direktivom o trajanju zaštite iz 2011. trajanje zaštite glazbenih kompozicija s riječima usklađeno je na 70 godina nakon smrti posljednje žive osobe, bilo da je to autor stihova ili skladatelj glazbene kompozicije¹⁹.

Osim toga, Direktivom je uveden niz popratnih mjera kako bi umjetnici izvođači koji su svoja isključiva prava prenijeli ili ustupili proizvođačima fonograma doista mogli ostvariti koristi od produljenja trajanja zaštite, i to (i) klauzula „iskoristi ili izgubi”, (ii) godišnja dodatna naknada i (iii) klauzula o „ponovnom početku” (vidjeti odjeljak VI.). Nadalje, uvedena je dodatna neobvezna odredba za države članice u skladu s kojom umjetnici izvođači u svoju korist mogu ponovno pregovarati o ugovorima na temelju kojih imaju pravo na periodična plaćanja nakon 50. godine od zakonitog izdanja snimke ili njezina priopćavanja javnosti.

¹⁰ Članak 17. WPPT-a.

¹¹ Direktiva Vijeća 93/98/EEZ od 29. listopada 1993. o usklađivanju trajanja zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava (SL L 290, 24.11.1993., str. 9.), kako je izmijenjena Direktivom 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 167, 22.6.2001., str. 10.).

¹² Direktiva 2006/116/EZ o trajanju zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava (SL L 372, 27.12.2006., str. 12.).

¹³ Srodna prava proizvođača fonograma, umjetnika izvođača i organizacija za radiodifuziju.

¹⁴ Članak 3. Direktive Vijeća 93/98/EEZ i Direktive 2006/116/EZ.

¹⁵ Članak 2. stavak 1. Direktive o trajanju zaštite iz 2011.

¹⁶ Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L 167, 22.6.2001., str. 10.).

¹⁷ Direktiva Vijeća 93/83/EEZ od 27. rujna 1993. o koordinaciji određenih pravila s obzirom na autorsko pravo i srodna prava koja se odnose na satelitsko emitiranje i kabelsko reemitiranje (SL L 248, 6.10.1993., str. 15.).

¹⁸ Direktiva 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva (SL L 376, 27.12.2006., str. 28.).

¹⁹ Članak 1. stavak 1. Direktive o trajanju zaštite iz 2011.

Valja napomenuti da su Direktivom o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu uvedene dodatne odredbe za poboljšanje ugovornog položaja umjetnika izvođača (načelo odgovarajuće i razmjerne naknade, obveza transparentnosti, mehanizam za prilagodbu ugovora, postupak alternativnog rješavanja sporova i pravo na opoziv). Te odredbe nadilaze prethodno opisane popratne mjere, a primjenjuju se i na autore i na umjetnike izvođače u kreativnim sektorima.

2. Procjena moguće potrebe za produljenjem trajanja zaštite prava umjetnika izvođača i proizvođača u audiovizualnom sektoru

Direktivom o trajanju zaštite iz 2011. nije produljeno trajanje zaštite umjetnika izvođača i proizvođača audiovizualnih sadržaja. Službe Komisije tu su odluku razmotrile u radnom dokumentu od 9. prosinca 2020., u kojem su u skladu s člankom 3. stavkom 2. Direktive o trajanju zaštite iz 2011. ocijenile moguću potrebu za produljenjem trajanja zaštite prava umjetnika izvođača i proizvođača u audiovizualnom sektoru²⁰. Zaključile su da dostupni dokazi ne ukazuju na potrebu za produljenjem trajanja zaštite prava umjetnika izvođača i proizvođača filmova u audiovizualnom sektoru, pri čemu su navele da će se to pitanje preispitati i u širem kontekstu procjene funkcioniranja Direktive o trajanju zaštite iz 2011.

Službe Komisije stoga su izvođača studije zadužile da prikupi dodatne dokaze o tom pitanju kako bi se produbila analiza provedena 2020. Izvođač je proveo namjensku internetsku anketu, intervjuje i pretraživanje na internetu kako bi prikupio dodatne nalaze.

Studija je potvrdila informacije o pravnim pretpostavkama o prijenosu prava i ugovornim praksama u audiovizualnom sektoru navedene u radnom dokumentu službi Komisije iz 2020., točnije da su prava audiovizualnih umjetnika izvođača uglavnom povjerena proizvođačima, a ne organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava²¹. U okviru studije dodatno su analizirani povezani potencijalni prihodi od iskorištavanja filmova nakon 50 godina od objave kako bi se procijenila potreba za produljenjem trajanja zaštite i moguće koristi od njega. Podaci o kinematografskoj distribuciji upućuju na to da se većina prihoda od komercijalne distribucije filmova ostvaruje u prve tri godine nakon prvog objavljivanja. Filmovi stariji od 50 godina u manjoj su mjeri dostupni putem televizijskog prijenosa i kanala na zahtjev, ali podaci o prihodima koji se ostvaruju emitiranjem putem tih distribucijskih kanala nisu dostupni, zbog čega je teško u potpunosti procijeniti prihode ostvarene iskorištavanjem takvih filmova. Studija je pokazala i da je udio starih filmova (objavljenih od 1970. do 1980.) u katalozima kojima organizacije za kolektivno ostvarivanje prava upravljaju u ime svojih povezanih društava prilično malen, zbog čega umjetnici izvođači od takvih filmova ostvaruju marginalne prihode²².

²⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/staff-working-document-pursuant-reporting-obligation-laid-down-directive-201177eu-term-protection>.

²¹ Studija, str. od 91. do 94.

²² Studija, str. od 94. do 103. Vidjeti i nedavnu studiju koju je objavio Europski audiovizualni opservatorij: [Heritage Films in Cinemas – a 2014-2023 analysis](#), posebno 15. slajd.

U okviru studije nisu pronađeni novi dokazi koji bi poništili nalaze predstavljene u radnom dokumentu službi Komisije iz 2020. Drugim riječima, prikupljeni dodatni dokazi pokazuju da u ovom trenutku nije potrebno produljiti trajanje zaštite umjetnika izvođača i proizvođača filmova u audiovizualnom sektoru.

III. PRENOŠENJE I PROVEDBA DIREKTIVE U DRŽAVAMA ČLANICAMA

Direktivu o trajanju zaštite iz 2011. dosad su prenijele sve države članice. Rok za njezino prenošenje bio je 1. studenog 2013., ali neke su države članice s time kasnile, a zbog toga što nisu obavijestile o mjerama za prenošenje, bilo je potrebno pokrenuti postupke zbog povrede.

U okviru studije EP-a ispitano je prenošenje Direktive o trajanju zaštite iz 2011. u sedam država članica. Posebna pozornost posvećena je određenim odredbama te direktive, kao što su interpretacija pojmova „zakonito izdano” i „zakonito priopćeno javnosti” za potrebe izračunavanja trajanja zaštite, pitanje može li se *remastering* smatrati novim fonogramom te pitanje usklađenosti između trajanja zaštite za proizvođače fonograma i umjetnike izvođače²³.

Komisija od stupanja na snagu Direktive o trajanju zaštite iz 2011. nije zaprimila nijednu pritužbu na njezino prenošenje ili primjenu u državama članicama. Osim toga, nijedna država članica nije uputila zahtjev za prethodnu odluku o njezinim odredbama, pa ne postoji sudska praksa Suda Europske unije povezana s tom direktivom.

U okviru studije utvrđeno je da je provedba Direktive o trajanju zaštite iz 2011. općenito uspješna, ali i da postoji nekoliko problema s nacionalnom provedbom određenih odredaba, zbog čega je kasnila stvarna primjena pravila iz te direktive²⁴. Neki od tih problema posljedica su pitanja povezanih s nacionalnim pravom i praksom u području autorskog prava koja nadilaze područje primjene Direktive i pravila usklađenih na razini EU-a. Budući da su povezana s popratnim mjerama, posebno s klauzulom „iskoristi ili izgubi” i godišnjom dodatnom naknadom, ta su posebna pitanja detaljno objašnjena u nastavku (vidjeti odjeljak V.).

S druge strane, u studiji je utvrđeno da nekoliko država članica ima posebne nacionalne prakse (povezane s isplatom godišnje dodatne naknade, povijesno ometajućim čimbenicima i pregovaračkim položajem umjetnika izvođača) koje bi mogle olakšati provedbu posebnih odredaba Direktive o trajanju zaštite iz 2011.²⁵

²³ Studija EP-a, str. 15. i 16.

²⁴ Studija, str. 81.

²⁵ Studija, str. 116., 120., 122.

IV. OPĆI UČINAK PRODULJENJA TRAJANJA ZAŠTITE UVEDENOG DIREKTIVOM O TRAJANJU ZAŠTITE IZ 2011.

Trajanje zaštite glazbenih umjetnika i proizvođača fonograma produljeno je za 20 godina ponajprije kako bi se njihovi postojeći izvori prihoda zadržali tijekom dodatnog vremenskog razdoblja. Kako je navedeno u obrazloženju priloženom zakonodavnom prijedlogu, to je bilo potrebno kako bi se poboljšala socijalna situacija umjetnika izvođača, posebno kako bi se riješio problem nedostatnih prihoda s kojim se glazbeni umjetnici suočavaju pred kraj života²⁶, i kako bi se proizvođačima fonograma olakšalo nošenje s gubitkom prihoda zbog piratstva i izazova povezanih s digitalnom distribucijom²⁷.

Budući da je od stupanja na snagu Direktive o trajanju zaštite iz 2011. na tržište glazbe utjecalo nekoliko važnih čimbenika, teško je procijeniti u kolikoj je mjeri ostvarenju tih ciljeva pridonijelo samo produljenje trajanja zaštite.

Digitalizacija i sve veća popularnost slušanja glazbe na zahtjev putem usluga internetskog prijenosa donijele su važne promjene u sektoru snimljene glazbe jer se fonogrami uglavnom isporučuju digitalno ili putem interneta, čime se povećava dostupnost glazbe, a umjetnici i proizvođači lakše mogu doprijeti do šire publike. Uz to, sve više umjetnika samostalno objavljuje svoja djela na platformama za internetski prijenos. Zbog toga je od stupanja na snagu Direktive o trajanju zaštite iz 2011. korisnicima na internetu dostupno više glazbe, a većina drugih analognih distribucijskih kanala gotovo je potpuno nestala ili ima ograničen krug korisnika. Te promjenjive trendove u glazbenoj industriji nije pratilo povećanje cijena glazbe u digitalnim formatima, a svako povećanje cijena u analognim formatima vjerojatno je posljedica drugih čimbenika izvan okvira kreativnog sadržaja²⁸. Međutim, budući da je većina analognih formata zastarjela ili nije široko dostupna, potrošači obično moraju kupiti i neki oblik digitalnog nosača glazbe koju su već imali u privatnim zbirkama. Iako se u proteklom desetljeću smanjilo²⁹, piratstvo i dalje ugrožava prihode glazbene industrije³⁰.

Važno je uzeti u obzir i veličinu i tržišnu relevantnost kataloga koji su dosad obuhvaćeni produljenjem trajanja zaštite s 50 na 70 godina nakon prve objave fonograma. Produljenje predviđeno Direktivom o trajanju zaštite iz 2011. donedavno se primjenjivalo samo na starije snimke iz šezdesetih godina 20. stoljeća. Takve su snimke malobrojne, a danas su obično i manje popularne. Kako se produljenje trajanja zaštite bude počelo primjenjivati na sve više snimaka iz sedamdesetih, osamdesetih i devedesetih godina prošlog stoljeća,

²⁶ Uvodna izjava 5. Direktive 2011/77/EU.

²⁷ Prijedlog direktive o izmjeni Direktive 2006/116/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o trajanju zaštite autorskog prava i srodnih prava (COM(2008) 464 final), obrazloženje; Radni dokument službi Komisije – Procjena učinka na pravnu i ekonomsku situaciju umjetnika izvođača i glazbenih producenata u Europskoj uniji (SEC(2008) 2288), str. 26.

²⁸ Studija, str. od 52. do 54.

²⁹ EUIPO u izvješću pod nazivom „Kretanja u kršenju digitalnog autorskog prava u Europskoj uniji” (2023.) navodi da se piratski pristup glazbenom sadržaju od sredine 2020. stabilizirao na petinu razine iz 2017.

³⁰ Studija, str. 55.

provedba Direktive o trajanju zaštite iz 2011. vjerojatno će dovesti do povećanja prihoda relevantnih nositelja prava³¹.

Osim toga, procjenu učinaka Direktive o trajanju zaštite iz 2011. otežava općenito mala količina dostupnih kvantitativnih podataka, ali na temelju dostupnih informacija ipak se može provesti općenita kvalitativna procjena.

Zahvaljujući produljenju za 20 godina uvedenom Direktivom o trajanju zaštite iz 2011. trajanje zaštite glazbenih umjetnika i producenata u EU-u približilo se trajanju zaštite koje se primjenjuje u SAD-u³², velikom tržištu. Prethodna razlika od 45 godina između trajanja zaštite u SAD-u i EU-u mogla je dovesti do smanjenja poticaja za glazbeno stvaralaštvo koje odgovara europskim ukusima i negativno utjecati na kulturnu raznolikost glazbe u EU-u zbog potencijalno većih prihoda od tržišta SAD-a³³.

Produljenjem roka smanjen je raskorak u zaštiti i omogućen nastavak stavljanja starijih fonograma na tržište, što je pogodovalo poticanju digitalizacije pogodenih repertoara. Fonogrami iz šezdesetih godina 20. stoljeća bili su prva skupina snimaka na koju se moglo primijeniti produljenje trajanja zaštite. Zahvaljujući tom produljenju proizvođači fonograma dobili su više vremena za iskorištavanje i stavljanje na tržište svih svojih dosad objavljenih radova. Zajedno s tehnološkim i tržišnim kretanjima, to ih je potaknulo da te starije fonograme digitaliziraju. Zadržavanje tih pjesama u katalogima, često s boljom kvalitetom zvuka u digitalnom obliku, pomoglo je u ostvarenju prihoda, a potrošači su mogli lakše doći do više glazbe³⁴.

Anketa provedena za potrebe studije pokazala je da se stajališta o učinku produljenja trajanja zaštite na prihode nacionalnih glazbenih tržišta u EU-u razlikuju³⁵. Glazbeni producenti i njihova udruženja taj poseban aspekt Direktive o trajanju zaštite iz 2011. smatraju prilično pozitivnim, a neki od njih spomenuli su da i dalje mogu ostvarivati određene prihode od starijih fonograma. Organizacije za kolektivno ostvarivanje prava podvojenih su mišljenja, a glazbenici ne primjećuju znatno povećanje svojih prihoda.

U okviru studije utvrđeno je da je od 2010. do 2020. zabilježen opći uzlazni trend ukupnih prihoda raspodijeljenih umjetnicima izvođačima i proizvođačima fonograma, ali na temelju dostupnih podataka teško je razdvojiti učinak produljenja trajanja zaštite od drugih pravnih i tehničkih promjena³⁶. Neke organizacije za kolektivno ostvarivanje prava smatraju da je to opće povećanje prihoda povezano s drugim aspektima kolektivnog

³¹ Vidjeti str. 69., 73., 74. i 110. studije, na kojima nekoliko organizacija za kolektivno ostvarivanje prava navodi da je popularnost snimke važna za prihode koji se ostvaruju. Osim toga, te organizacije očekuju povećanje prihoda u nekim državama članicama zbog političkih, pravnih i gospodarskih promjena koje su se dogodile od ranih devedesetih godina prošlog stoljeća.

³² Zvučni zapisi u SAD-u zaštićeni su 95 godina od stvaranja (glava 17. članak 302. točka (c) Zakonika SAD-a).

³³ Radni dokument službi Komisije – Procjena učinka na pravnu i ekonomsku situaciju umjetnika izvođača i glazbenih producenata u Europskoj uniji, 2008., str. 19. i 20.

³⁴ Studija, str. 79.

³⁵ Studija, str. 58.

³⁶ Studija, str. 63. i 64.

ostvarivanja prava, kao što su provedba Direktive o kolektivnom ostvarivanju prava³⁷ i poboljšanja sustava za upravljanje pravima koje te organizacije koriste³⁸.

V. POPRATNE MJERE

Osim produljenja trajanja zaštite, Direktivom o trajanju zaštite iz 2011. uvedena su tri skupa popratnih mjera koje se posebno primjenjuju na umjetnike izvođače tijekom razdoblja produljenja trajanja zaštite iz članka 1. stavka 2. točke (c) te direktive. Te su mjere osmišljene kako bi se sagledale posebnosti ugovornih praksi u glazbenoj industriji, na temelju kojih umjetnici izvođači pri potpisivanju ugovora o snimanju svoja prava prenose ili ustupaju proizvođačima fonograma u zamjenu za tantijeme ili jednokratne isplate³⁹.

Popratne mjere uključene u Direktivu o trajanju zaštite iz 2011. jesu klauzula „iskoristi ili izgubi”, godišnja dodatna naknada i odredba o „ponovnom početku”. Naposljetku, uvedeno je „pravo na ponovno pregovaranje”⁴⁰, neobvezna mjera za države članice u skladu s kojom umjetnici izvođači u svoju korist mogu ponovno pregovarati o ugovorima koje su potpisali prije studenog 2013. Sve te odredbe primjenjuju se samo tijekom razdoblja produljenja u trajanju od 20 godina⁴¹.

Te su popratne mjere uvedene kako bi izvođači, čija se isključiva prava iskorištavaju, mogli imati koristi od produljenja trajanja zaštite u smislu veće naknade ili boljeg ugovornog položaja u odnosu na proizvođače fonograma.

Direktivom o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu u zakonodavstvo EU-a uvedene su dodatne odredbe kako bi autori i umjetnici izvođači imali bolji ugovorni položaj i dobili pravednu naknadu za prijenos ili ustupanje svojih prava na iskorištavanje⁴². Te su odredbe provele sve države članice. Komisija će djelotvornost tih mjera procijeniti uzimajući u obzir stajališta dionika na koje se odnose⁴³ u kontekstu preispitivanja Direktive, koje je predviđeno najranije 7. lipnja 2026.

³⁷ Direktiva 2014/26/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o kolektivnom ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava te izdavanju odobrenja za više državnih područja za prava na internetsko korištenje glazbenih djela na unutarnjem tržištu.

³⁸ Studija, str. 65.

³⁹ Za više informacija o ugovornim praksama u glazbenom sektoru vidjeti studiju iz 2015. pod naslovom [Naknade autorima i izvođačima za uporabu njihovih djela i fiksiranje njihovih izvedbi – Ured za publikacije Europske unije \(europa.eu\)](#).

⁴⁰ Članak 1. stavak 4. Direktive o trajanju zaštite iz 2011.

⁴¹ Uvodna izjava 10. Direktive o trajanju zaštite iz 2011.

⁴² Članci od 18. do 23. Direktive (EU) 2019/790.

⁴³ U nedavno izvješće pod nazivom [Streams and Dreams, part 2](#) D. Johansson uključio je rezultate ankete o učinku Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu na umjetnike izvođače i glazbenike u EU-u, koju su proveli organizacija AEPO-ARTIS i njezini članovi u suradnji s Međunarodnom organizacijom umjetnika izvođača (IAO).

Nadalje, Komisija je nedavno objavila studiju u kojoj je ispitala ugovorne prakse u kreativnim sektorima (posebno prakse otkupa prava) koje se koriste za prijenos autorskih i srodnih prava s autora, umjetnika izvođača i proizvođača na ugovorne partnere koji ta prava iskorištavaju te procijenila učinak takvih praksi na naknadu⁴⁴.

1. Klausula „iskoristi ili izgubi”

U skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (c) (novi stavak 2.a) Direktive o trajanju zaštite iz 2011. umjetnici izvođači pod određenim uvjetima 50 godina nakon što je fonogram zakonito izdan ili priopćen javnosti imaju pravo raskinuti ugovor prema kojem su svoja prava na iskorištavanje tog fonograma prenijeli ili ustupili proizvođaču fonograma ako taj proizvođač ne nudi kopije fonograma za prodaju u dostatnoj količini ili ga ne daje na raspolaganje javnosti. Umjetnik izvođač ne može se odreći tog prava.

Tom se odredbom umjetnicima izvođačima omogućuje da pod određenim uvjetima raskinu ugovor o iskorištavanju fonograma s proizvođačem fonograma kako bi se povećala njihova pregovaračka moć u kontekstu iskorištavanja zvučnog zapisa tijekom razdoblja produljenja trajanja zaštite. Kad se umjetnik izvođač pozove na klauzulu „iskoristi ili izgubi”, prava mu se vraćaju, a prava proizvođača fonograma prestaju kako bi se izbjeglo njihovo istodobno postojanje⁴⁵.

Studija je pokazala da je praktična primjena klauzule „koristi ili izgubi” u nekim državama članicama složenija za snimke koje uključuju nekoliko umjetnika izvođača⁴⁶. U skladu s relevantnom odredbom Direktive o trajanju zaštite iz 2011.⁴⁷ pravila za raskid ugovora koji uključuje više umjetnika izvođača trebala bi biti definirana u mjerodavnom nacionalnom pravu. U skladu s nacionalnim pravom nekih država članica umjetnici izvođači moraju se jednoglasno složiti kako bi se mogli pozvati na klauzulu „iskoristi ili izgubi” protiv proizvođača fonograma, što bi moglo biti teško postići. U studiji je utvrđeno i nekoliko primjera nacionalnih pravnih odredbi kojima se olakšava primjena klauzule u takvim posebnim slučajevima⁴⁸.

U okviru studije uočen je i poseban problem koji se odnosi na snimke nastale tijekom komunističkog razdoblja u nekim državama članicama. Primjerice, takve su snimke u Rumunjskoj nacionalizirane, što znači da odluke o tim fonogramima može donositi samo rumunjska država, a ne relevantni umjetnici izvođači.

Nalazi upućuju na to da se klauzula „iskoristi ili izgubi” u praksi vrlo slabo primjenjuje i čini se da je iznimno malo ugovora raskinuto u skladu s njom. To je uglavnom posljedica promjena u distribuciji glazbe i trendovima njezina slušanja u proteklom desetljeću te sve većeg prevladavanja modela internetskog prijenosa. Stavljanje fonograma na raspolaganje

⁴⁴ Studija o ugovornim praksama koje utječu na prijenos autorskog prava i srodnih prava te o sposobnosti kreatora sadržaja i producenata da iskoriste svoja prava, dostupno na: [Komisija objavila studiju o ugovornim praksama koje utječu na prijenos autorskog prava i srodnih prava | Izgradnja digitalne budućnosti Europe](#).

⁴⁵ Posljednja rečenica uvodne izjave 8. Direktive o trajanju zaštite iz 2011.

⁴⁶ Studija, str. 82.

⁴⁷ Članak 1. stavak 2. točka (c) četvrta rečenica Direktive o trajanju zaštite iz 2011.

⁴⁸ Studija, str. 122. i 123.

putem usluge internetskog prijenosa znači da se snimka nudi ili stavlja na raspolaganje „u dostatnoj količini”, stoga uvjeti za pozivanje na klauzulu „iskoristi ili izgubi” nisu ispunjeni.

Člankom 22. Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu predviđen je mehanizam opoziva koji ima širu primjenu od članka 1. stavka 2. točke (c) Direktive o trajanju zaštite iz 2011. jer nije ograničen samo na ugovore 50 godina nakon zakonitog izdanja fonograma ili njegova priopćavanja javnosti. Očekuje se da će ta odredba ojačati ugovorni položaj svih umjetnika izvođača. Međutim, države članice imaju određenu fleksibilnost u njezinoj provedbi jer iz primjene mehanizma opoziva mogu isključiti određena djela ili predmete zaštite ili pak propisati da se taj mehanizam primjenjuje samo u određenom roku⁴⁹. Kako je navedeno u studiji o ugovornim praksama, nekoliko država članica dodalo je dodatne pojedinosti kako bi taj mehanizam prilagodilo svojim nacionalnim pravnim sustavima, a nacionalna pravila znatno se razlikuju⁵⁰. Stoga klauzula „iskoristi ili izgubi” ostaje relevantna za glazbene umjetnike izvođače jer se radi o pravu koje se primjenjuje tijekom produljenog trajanja zaštite kojeg se ne mogu odreći.

2. Godišnja dodatna naknada

U skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (c) (novi stavci 2.b, 2.c i 2.d) Direktive o trajanju zaštite iz 2011. umjetnici izvođači u razdoblju produljene zaštite imaju pravo na dodatni prihod u iznosu od 20 % godišnjeg prihoda koji su proizvođači fonograma ostvarili od iskorištavanja fonograma. Ta dodatna naknada isplaćuje se iz prihoda ostvarenih od reprodukcije, distribucije i stavljanja na raspolaganje predmetnog fonograma tijekom prethodne godine.

Primjenjuje se samo na umjetnike izvođače koji svoja isključiva prava prenesu ili ustupe uz jednokratnu (paušalnu) naknadu. To su obično studijski glazbenici, koji nemaju pravo na tantijeme koji proizlaze iz mogućega kasnijeg uspjeha njihova rada. To pravo na naknadu kojeg se nije moguće odreći ne primjenjuje se na umjetnike izvođače koji već imaju pravo na ponavljajuća plaćanja („tantijemi”) povrh prihoda koje ostvaruju za svoje snimljene izvedbe.

Samo organizacije za kolektivno ostvarivanje prava mogu prikupljati godišnju dodatnu naknadu i upravljati njome⁵¹. Nakon što utvrde prihvatljive snimke i umjetnike izvođače na tim snimkama koji imaju pravo na godišnju dodatnu naknadu (obično na temelju informacija koje su im dostupne i/ili koje dobiju od izdavačkih kuća), organizacije za kolektivno ostvarivanje prava prikupljaju taj prihod od proizvođača fonograma i raspodjeljuju ga umjetnicima izvođačima koji ispunjavaju uvjete. Direktiva o trajanju zaštite iz 2011. sadržava i posebnu odredbu u skladu s kojom su proizvođači fonograma

⁴⁹ Članak 22. stavak 2. Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu.

⁵⁰ Studija o ugovornim praksama koje utječu na prijenos autorskog prava i srodnih prava te o sposobnosti kreatora sadržaja i producenata da iskoriste svoja prava, str. od 195. do 197.

⁵¹ Novi članak 3. stavak 2.d kodificiranog teksta Direktive o trajanju zaštite iz 2011.

dužni umjetnicima izvođačima na njihov zahtjev dati sve potrebne informacije povezane s plaćanjem godišnje dodatne naknade⁵².

Većina organizacija za kolektivno ostvarivanje prava i krovnih organizacija EU-a s kojima je stupljeno u kontakt za potrebe studije smatra da je od svih mjera uvedenih Direktivom o trajanju zaštite iz 2011.⁵³ godišnja dodatna naknada najviše utjecala na prihode umjetnika izvođača. Podaci prikupljeni za Češku, Nizozemsku, Njemačku, Poljsku, Portugal, Švedsku i Španjolsku pokazuju sporo, ali stabilno povećanje prikupljanja godišnje dodatne naknade, što upućuje na to da taj sustav dodatnih naknada djeluje obećavajuće kao izvor prihoda za umjetnike izvođače⁵⁴.

U studiji je utvrđeno da su neke države članice tek nedavno počele prikupljati i raspodjeljivati godišnju dodatnu naknadu⁵⁵, a kao razloge za ta kašnjenja navele su posebne probleme u provedbi povezane s funkcioniranjem organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ili poteškoćama u identifikaciji nositelja prava na stare fonograme. Primjerice, organizacije za kolektivno ostvarivanje prava u Sloveniji zakonski su obvezne poštovati omjer troškova i koristi za prava kojima upravljaju. Relevantna organizacija u toj zemlji smatra da bi očekivani učinak godišnje dodatne naknade zasad bio prenizak da bi se zadovoljio taj omjer⁵⁶. Proizvođač fonograma pjesama snimljenih šezdesetih i sedamdesetih godina 20. stoljeća u Poljskoj bila je nekadašnja izdavačka kuća u državnom vlasništvu, koja više ne postoji. Iako pravo na iskorištavanje tih fonograma danas ima druga izdavačka kuća, pojam „proizvođač” u Poljskoj se odnosi samo na subjekt koji je prvotno snimio fonogram, pa izdavačke kuće koje drže relevantna prava nisu obvezne plaćati godišnju dodatnu naknadu.⁵⁷ U Rumunjskoj je organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koja upravlja godišnjom dodatnom naknadom imenovana tri godine nakon prenošenja Direktive o trajanju zaštite iz 2011.⁵⁸

Neovisno o njezinu učinku u usporedbi s drugim popratnim mjerama, organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i udruženja glazbenih umjetnika izvođača smatraju da je godišnja dodatna naknada dosad imala ograničen učinak na prihode umjetnika izvođača⁵⁹. Osim prethodno navedenih pitanja koja su možda utjecala na prikupljanje i/ili raspodjelu godišnje dodatne naknade u nekoliko država članica, to se može objasniti i malim brojem zapisa koji su dosad bili obuhvaćeni produljenjem trajanja zaštite⁶⁰. U drugim slučajevima to bi moglo proizlaziti i iz poteškoća u dobivanju informacija potrebnih za izračun i plaćanje godišnje dodatne naknade⁶¹. Taj je problem utvrđen i u studiji EP-a⁶², pri čemu su navedena i moguća rješenja koja uključuju i proizvođače fonograma i organizacije za

⁵² Novi članak 3. stavak 2.c drugi podstavak kodificiranog teksta Direktive o trajanju zaštite iz 2011.

⁵³ Studija, str. 70.

⁵⁴ Studija, str. 72., slika 20; vidjeti i *Performers' Rights Study Update 2022*, AEPO Artis, str. 71.

⁵⁵ Studija, str. 81.

⁵⁶ Studija, str. 88.

⁵⁷ Studija, str. 89.

⁵⁸ Studija, str. 82.

⁵⁹ Studija, str. 71.

⁶⁰ Studija, str. 73.

⁶¹ Studija, str. 72. i 85.

⁶² Studija EP-a, str. 7.

kolektivno ostvarivanje prava⁶³. Osim toga, organizacije za kolektivno ostvarivanje prava navele su da imaju poteškoća s dobivanjem potrebnih informacija od proizvođača fonograma, među ostalim za utvrđivanje umjetnika izvođača koji imaju pravo na godišnju dodatnu naknadu⁶⁴. Trenutačni tehnološki razvoj i upotreba relevantnih metapodataka mogli bi pomoći u poboljšanju razmjene informacija potrebnih za plaćanje godišnje dodatne naknade umjetnicima izvođačima. U skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (c) Direktive (novi stavak 2.c), države članice mogle bi olakšati takvu suradnju i razmjenu informacija među relevantnim dionicima kako bi se osiguralo plaćanje te naknade.

Očekuje se da će se te poteškoće donekle riješiti provedbom obveza transparentnosti utvrđenih člankom 19. Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu. Ta odredba nadilazi već postojeći zahtjev obavješćivanja iz Direktive o trajanju zaštite iz 2011., a cilj joj je staviti na raspolaganje ažurirane, relevantne i sveobuhvatne informacije o iskorištavanju relevantnih djela i izvedbi⁶⁵. Zbog posebnosti različitih sektora sadržaja, kao što je glazbeni sektor⁶⁶, države članice tu odredbu ne smiju primjenjivati na doprinose koji nisu znatni, osim ako je to potrebno za potrebe mehanizma za prilagodbu ugovora na temelju članka 20. Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu⁶⁷.

Dodatna godišnja naknada je pravo na naknadu kojeg se nije moguće odreći i u budućnosti može biti relevantan dopunski izvor prihoda za umjetnike izvođače. Nedavna izvješća o transparentnosti koja su objavile organizacije za kolektivno ostvarivanje prava koje predstavljaju umjetnike izvođače pokazuju poboljšanja u upravljanju godišnjom dodatnom naknadom i njezinu plaćanju⁶⁸. Naknada koja se raspodjeljuje umjetnicima izvođačima vjerojatno će se povećati za popularne fonograme iz sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća, na koje će se u narednim godinama početi primjenjivati produljenje roka⁶⁹.

3. Odredba o „ponovnom početku”

U skladu s odredbom o „ponovnom početku” iz članka 1. stavka 2. točke (c) Direktive o trajanju zaštite iz 2011. (novi stavak 2.e) naknade koje se umjetnicima izvođačima isplaćuju tijekom trajanja razdoblja produljene zaštite oslobođene su predujmova i drugih ugovorenih odbitaka na temelju kojih se u konačnici smanjuju njihovi prihodi. Ta se odredba primjenjuje na umjetnike izvođače koji su svoja prava prenijeli ili ustupili proizvođačima fonograma u zamjenu za plaćanje tantijema, a u skladu s njome mogu primati povećanu naknadu tijekom razdoblja produljene zaštite.

⁶³ Studija EP-a, str. 47.

⁶⁴ *Performers' Rights Study Update 2022*, AEPO Artis, str. 71.

⁶⁵ Time će se ujedno otkloniti zabrinutosti istaknute u studiji EP-a (str. 27.) o nacionalnoj provedbi zahtjeva obavješćivanja iz Direktive o trajanju zaštite iz 2011.

⁶⁶ Direktiva o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu, uvodna izjava 77.

⁶⁷ Članak 19. stavak 4. Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu.

⁶⁸ Vidjeti, na primjer, izvješće o transparentnosti francuske organizacije za kolektivno ostvarivanje prava SAI iz 2023., [Rapport-de-transparence-exercice-2023.pdf](#).

⁶⁹ Studija, str. 74.

Dokazi pokazuju da se odredba o „ponovnom početku” u praksi provodi u obliku ugovornih uvjeta između izdavačkih kuća i umjetnika izvođača čak i prije isteka roka od 50 godina⁷⁰. U studiji EP-a istaknuto je moguće pitanje odstupanja od odredbe o „ponovnom početku” na temelju ugovora između umjetnika izvođača i proizvođača fonograma⁷¹, ovisno o tome kako su države članice prenijele tu mjeru. Međutim, u obuhvaćenim državama članicama nisu pronađeni dokazi o takvom odstupanju u praksi.

Unatoč ograničenim prikupljenim dokazima, odredba o „ponovnom početku” važna je zaštitna mjera za umjetnike izvođače kako bi mogli u potpunosti iskoristiti produljeno trajanje zaštite i primati tantijeme bez odbitaka nakon isteka prvih 50 godina zaštite.

4. Pravo na ponovno pregovaranje

Članak 1. stavak 4. Direktive o trajanju zaštite iz 2011. neobvezna je odredba koja državama članicama omogućuje da umjetnicima izvođačima dodijele pravo da u svoju korist ponovno pregovaraju o ugovorima sklopljenima prije 1. studenog 2013. nakon 50 godina od izdanja snimke. Čini se da je samo Francuska provela tu mjeru, ali takvo „pravo na ponovno pregovaranje” već je postojalo u barem jednoj državi članici⁷² u trenutku donošenja Direktive o trajanju zaštite iz 2011. Nema dostupnih dokaza o primjeni tog prava u praksi.

U ovom kontekstu trebalo bi napomenuti i da članak 20. Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu sadržava odredbu koja ima sličan cilj kao i „pravo na ponovno pregovaranje”. Naime, njime je uveden mehanizam za prilagodbu ugovora, koji autorima i izvođačima ili njihovim predstavnicima pod određenim uvjetima omogućuje da zatraže dodatnu naknadu ako se izvorno dogovorena naknada pokaže nerazmjerno niska u usporedbi sa svim kasnijim relevantnim prihodima. Budući da je ta novija odredba obvezna za države članice, u praksi bi se mogla primjenjivati češće nego „pravo na ponovno pregovaranje” u skladu s Direktivom o trajanju zaštite iz 2011.

VI. ZAKLJUČAK

Uvođenjem produljenog razdoblja zaštite za proizvođače fonograma i umjetnike izvođače u glazbenom sektoru, zajedno s posebnim popratnim mjerama, Direktiva o trajanju zaštite iz 2011. općenito je postigla svoj opći cilj („promicanje glazbene produkcije u Europi”) i svoje posebne ciljeve („doprinos jačanju dobrobiti umjetnika izvođača u glazbenoj industriji”, „doprinos jačanju konkurentnosti europske glazbene industrije”, „povećanje dostupnosti glazbenog repertoara”)⁷³.

⁷⁰ Studija, str. 77.

⁷¹ Studija EP-a, str. 50.

⁷² Npr. u Njemačkoj.

⁷³ Procjena učinka, str. 26.

Iako je ekonomski učinak produljenja trajanja zaštite u glazbenom sektoru teško definirati, prikupljeni dokazi pokazali su da je ono omogućilo da se stariji fonogrami nastave iskorištavati i da se glazbenim umjetnicima izvođačima i u starijoj dobi isplaćuje naknada za iskorištavanje njihovih ranijih izvedbi, što je doprinijelo poboljšanju njihove financijske situacije.

Produljenje trajanja zaštite također je pomoglo održati tokove prihoda proizvođača fonograma od iskorištavanja starih kataloga. Time se potiče digitalizacija starijih snimki koje se sada mogu slušati i putem usluga digitalne distribucije glazbe, što doprinosi široj dostupnosti europske glazbe.

Očekuje se da će produljenje trajanja zaštite u bliskoj budućnosti, kad popularne pjesme iz raznih glazbenih žanrova s kraja 20. stoljeća budu obuhvaćene područjem primjene Direktive o trajanju zaštite iz 2011., imati veći učinak na prihode glazbenih umjetnika izvođača i proizvođača fonograma. Očekuje se da će zahvaljujući tome porasti i stopa prikupljanja i raspodjele godišnje dodatne naknade, što bi trebalo dodatno poboljšati financijsku situaciju umjetnika izvođača.

Dostupni dokazi upućuju na to da su popratne mjere iz Direktive o trajanju zaštite iz 2011. (klauzula „iskoristi ili izgubi”, odredba o „ponovnom početku” i „pravo na ponovno pregovaranje”) manje učinkovite nego što se očekivalo. Međutim, one su važne zaštitne mjere za umjetnike izvođače u njihovim ugovornim odnosima s proizvođačima fonograma kad je riječ o iskorištavanju njihovih prava i naknadi koja se isplaćuje tijekom produljenog trajanja zaštite. Očekuje se da će odredbe Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu o naknadama za stvaratelje dodatno ojačati pregovarački položaj umjetnika izvođača.

Na temelju ove procjene ne čini se da je Direktivu 2006/116/EZ potrebno dodatno revidirati. Komisija će nastaviti pratiti razvoj europskoga glazbenog tržišta. Procijenit će učinke odredaba o pravičnoj naknadi iz Direktive o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu u kontekstu njezina preispitivanja, koje se treba provesti najranije 7. lipnja 2026.